

SFS 2005:423

Utkom från trycket
den 14 juni 2005
Omtryck

Lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230);

utfärdad den 2 juni 2005.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om jordförvärvslagen (1979:230)²

dels att 10–11 och 15 §§ skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 3 a och 3 b §§ skall betecknas 4 och 5 §§, nuvarande 4 § skall betecknas 7 §, nuvarande 5 § skall betecknas 6 §, nuvarande 12–14 §§ skall betecknas 10–12 §§, nuvarande 16 § skall betecknas 13 §, nuvarande 17 § skall betecknas 15 § och nuvarande 18 § skall betecknas 17 §,

dels att 2–3 §§, de nya 4–7, 10, 12–13 och 15 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas två nya paragrafer, 14 och 16 §§, av följande lydelse.

Lagen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag avses med

lantbruksegendom: fast egendom som är taxerad som lantbruksenhet,

glesbygd: stora sammanhängande områden med gles bebyggelse och långa avstånd till sysselsättning eller service och skärgårdsområde, om det är av regionalpolitisk betydelse att sysselsättning eller bosättning inom områdena främjas,

omarronderingsområde: område med mycket stark ägosplittring för vilket länsstyrelsen har fastställt en plan för rationalisering av ägostrukturen.

Regeringen bestämmer vilka kommuner eller delar av kommuner som skall vara glesbygd och omarronderingsområden. *Lag (1991:670)*.

2 §³ Lagen gäller förvärv av lantbruksegendom som sker genom

1. köp, byte eller gåva,

2. tillskott till bolag eller förening,

3. utdelning eller skifte från bolag eller förening.

Lagen gäller också då någon genom köp, byte eller gåva förvärvar ett dödsbo i vilket ingår lantbruksegendom eller då någon, som genom köp, byte eller gåva har förvärvat en andel i ett sådant dödsbo och inte på någon

¹ Prop. 2004/05:53, bet. 2004/05:BoU7, rskr. 2004/05:263.

² Lagen omtryckt 1991:670.

³ Senaste lydelse 1994:812. Ändringen innebär bl.a. att första stycket 4 upphävs.

annan grund är delägare i boet, tillskiftas den fasta egendomen eller en del av den. *Lag (2005:423)*.

3 §⁴ Lagen gäller inte

1. om egendomen förvärvas från staten genom överlåtelse av regeringen, länsstyrelsen eller Statens jordbruksverk,

2. om egendomen förvärvats av staten genom annan myndighet än statens affärsdrivande verk,

3. om kommun förvärvar egendomen från staten eller utövar förköpsrätt enligt förköpslagen (1967:868),

4. om egendomen förvärvas av kreditinrättning som enligt lag eller enligt reglemente eller bolagsordning, som regeringen har fastställt, är skyldig att åter avyttra egendomen,

5. om förvärvaren är gift med överlåtaren och inte heller om förvärvaren eller, när makar förvärvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkoming, allt under förutsättning att överlåtaren inte är skyldig att avyttra egendomen enligt 13 §,

6. om egendomen enligt detaljplan eller områdesbestämmelser är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,

7. om förvärvet omfattar område som är avsett för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk eller sådan fastighet som har nybildats för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk och som därefter inte har undergått taxering,

8. om andel i fastighet förvärvas av någon som redan äger till samma taxeringsenhet hörande andel i fastigheten och som inte är skyldig att avyttra sistnämnda andel enligt 13 §. *Lag (2005:423)*.

Förvärvstillstånd

4 §⁵ Tillstånd enligt denna lag krävs för förvärv av lantbruksegendom om

1. förvärvet avser egendom i glesbygd och 5 § inte är tillämplig,

2. förvärvet avser egendom i omarronderingsområde, eller

3. förvärvaren är en juridisk person som förvärvar egendomen från en fysisk person eller ett dödsbo.

Tillstånd krävs dock inte om förvärvet sker genom inrop på exekutiv auktion. *Lag (2005:423)*.

5 §⁶ Utan tillstånd enligt denna lag får egendom i glesbygd som inte ingår i omarronderingsområde förvärvas av den som sedan minst ett år är folkbokförd i glesbygd inom den kommun där egendomen är belägen. *Lag (2005:423)*.

6 §⁷ En juridisk person får lämnas förvärvstillstånd, om

⁴ Senaste lydelse 1999:848.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 3 a § 1991:670.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 3 b § 1992:1371. Ändringarna innebär bl.a. att andra och tredje styckena upphävs.

⁷ Tidigare 6 § upphävd genom 1991:670.

1. förvärvaren avstår, kan antas komma att avstå eller under de fem närmast föregående åren har avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet, och
 2. avståendet sker, kan antas komma att ske eller har skett till
 - a) en fysisk person, eller
 - b) staten för naturvårdsändamål.
- Utöver vad som sägs i första stycket får en juridisk person lämnas förvärvstillstånd, om
1. egendomen är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,
 2. förvärvet huvudsakligen avser skogsmark och förvärvaren på orten bedriver sådan industriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs,
 3. förvärvet sker från annan juridisk person än dödsbo, eller
 4. det annars finns särskilda skäl. *Lag (2005:423).*

7 §⁸ Tillstånd till förvärv av egendom i glesbygd får vägras, om egendomen behövs för att främja sysselsättningen eller bosättningen på orten. Detta gäller dock inte om förvärvaren gör sannolikt att han inom tolv månader från förvärvet varaktigt kommer att bosätta sig på fastigheten eller att förvärvet varaktigt kommer att främja sysselsättningen på orten.

Oavsett vad som sägs i första stycket får tillstånd till förvärv av egendom i omarronderingsområde vägras, om förvärvet skulle göra det svårare att genomföra rationaliseringen av ägostrukturen. *Lag (2005:423).*

8 § Kommun får inte vägras tillstånd till förvärv av sådan fast egendom som med hänsyn till den framtida utvecklingen till någon del krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning.

Övriga bestämmelser

9 § Fråga om tillstånd enligt denna lag prövas av länsstyrelsen, om inte regeringen föreskriver att prövningen skall göras av jordbruksverket.

10 §⁹ Förvärvstillstånd skall sökas inom tre månader från det förvärvet skedde, om inte frågan om förvärvstillstånd enligt 10 kap. 3 § andra stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) skall underställas tillståndsmyndigheten av lantmäterimyndigheten.

Fråga om förvärvstillstånd får inte prövas förrän förvärvet skett utom i fall som avses i 2 § 2 eller 3. Ansökan beträffande förvärv som skett genom köp eller byte får inte heller prövas eller på grund av återkallelse avskrivs innan det avgjorts huruvida förköp enligt förköpslagen (1967:868) äger rum, om det inte är uppenbart att förköpsrätt inte kommer att utövas. Tillstånd att förvärva egendom på offentlig auktion enligt 15 § lämnas före auktionen. *Lag (2005:423).*

⁸ Tidigare 7 § upphävd genom 1991:670.

Senaste lydelse av tidigare 4 § 1991:670.

⁹ Senaste lydelse av tidigare 12 § 1995:1408. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

11 § Görs inte ansökan om förvärvstillstånd inom föreskriven tid och på föreskrivet sätt eller vägras förvärvstillstånd, är förvärvet ogiltigt.

Har lagfart meddelats i strid mot 20 kap. 6 § 8 eller 7 § 13 jordabalken, gäller inte första stycket.

12 § Blir ett köp ogiltigt till följd av att förvärvstillstånd vägras enligt 7 § är staten skyldig att lösa egendomen till det pris som har avtalats, om säljaren begär det. Sådan skyldighet föreligger dock inte, om köpeskillingen eller annan ersättning inte endast obetydligt överstiger egendomens värde med hänsyn till dess avkastning och övriga omständigheter eller om avtalsvillkoren i övrigt är oskäligen.

Begäran om inlösen skall framställas hos länsstyrelsen inom tre månader efter det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft. Talan om inlösen skall väckas vid den fastighetsdomstol inom vars område egendomen är belägen inom sex månader från nämnda tidpunkt. Har säljaren fått del av beslutet först sedan detta vunnit laga kraft, räknas dock tidsfristerna från dagen för delfäendet. Iakttar inte säljaren vad som har sagts nu, förlorar han sin talan. *Lag (2005:423)*.

13 §¹⁰ Egendom som har förvärvats genom inrop på exekutiv auktion under sådana förhållanden att förvärvstillstånd skulle ha krävts vid vanligt köp skall åter avyttras inom två år efter det att auktionen vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om dessförinnan nämnda förhållanden har upphört eller inroparen har fått tillstånd att behålla egendomen. I fråga om sådant tillstånd tillämpas bestämmelserna om förvärvstillstånd i 6–8 §§.

Om inropet har skett för att skydda en fordran, för vilken inroparen har panträtt i egendomen, eller annan rättighet som är inskriven i den, får länsstyrelsen medge skäligt anstånd med avyttrandet, om det är sannolikt att förlust annars skulle uppkomma för inroparen.

Avyttras inte egendomen inom föreskriven tid, skall länsstyrelsen besluta att egendomen skall säljas av kronofogdemyndigheten på offentlig auktion enligt 15 §.

Anteckning om bestämmelserna i första–tredje styckena skall göras i det köpebrev som utfärdas med anledning av den exekutiva auktionen och, när lagfart söks, införs i fastighetsregistrets inskrivningsdel, om inte sökanden visar att avyttringsskyldigheten har upphört. *Lag (2005:423)*.

14 § Har länsstyrelsen beslutat om auktion enligt 13 § och har inroparen dessförinnan eller senare avyttrat egendomen, skall beslutet trots detta gå i verkställighet, om inte länsstyrelsen bestämmer något annat. *Lag (2005:423)*.

15 §¹¹ Vid sådan offentlig auktion som avses i 13 § gäller att

1. egendomen skall anses utmätt för fordran med bästa förmånsrätt efter sådana rättigheter som besvärade egendomen redan vid den exekutiva auktionen och som har företrädare framför alla befintliga fordringar,
2. försäljning får ske endast om den bjudna köpeskillingen täcker även

¹⁰ Senaste lydelse av tidigare 16 § 2000:243.

¹¹ Senaste lydelse av tidigare 17 § 1999:848.

a) det värde som i ärendet har åsatts egendomen enligt 12 kap. utsökningsbalken, eller

b) det värde som egendomen kan uppskattas till av värderingsmän som länsstyrelsen utser, om ägaren eller innehavare av en fordran som är förenad med panträtt i egendomen i god tid före auktionen har påkallat särskild värdering.

Egendomen får säljas endast till den som har fått förvärvstillstånd eller enligt 3 § 1, 2, 4 eller 8 får förvärva egendomen utan sådant tillstånd.

Om det vid auktionen avges bud som får antas enligt vad som sägs i första och andra styckena skall egendomen säljas, även om innehavare av fordran motsätter sig det. *Lag (2005:423)*.

16 § Kommer försäljning inte till stånd vid sådan auktion som avses i 13 §, får länsstyrelsen inom två år efter det att auktionen har vunnit laga kraft besluta om ny auktion. Meddelas inte något sådant beslut inom föreskriven tid eller avges inte heller vid den senare auktionen bud som får antas, är frågan om försäljning av egendomen förfallen.

Kostnad i samband med auktion som inte har lett till försäljning betalas av staten. *Lag (2005:423)*.

17 § Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (1995:45)*.

1. Denna lag¹² träder i kraft den 1 juli 1979 då jordförvärvslagen (1965:290) skall upphöra att gälla.

2. Äldre bestämmelser skall tillämpas på förvärv som har skett före den 1 juli 1979.

3. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

4. Lagen skall inte tillämpas på egendom som utgör fideikommiss eller ingår i fideikommissbo under avveckling, om förvärvet sker genom tillskott i samband med teckning av aktier.

5. Bestämmelsen i 15 § om tillämpning av 4 kap. 3 § expropriationslagen (1972:719) gäller inte i fråga om värdeökning som har ägt rum före utgången av juni 1971.

Denna lag¹³ träder i kraft den 1 juli 1987, varigenom lagen (1987:137) om ändring i jordförvärvslagen (1979:230) upphävs. De nya bestämmelserna skall tillämpas i ärenden om förvärvstillstånd som inte är slutligt avgjorda den 1 juli 1987.

¹² 1979:230.

¹³ 1987:468.

Denna lag¹⁴ träder i kraft den 1 juli 1991.

Skall fråga om tillstånd till ett förvärv prövas enligt 7 § jordförvärvslagen i den lydelse paragrafen hade före den 1 juli 1991 gäller även 14 § i sin äldre lydelse.

I fråga om överklagande av beslut som har meddelats av lantbruksstyrelsen före ikraftträdandet gäller 18 § i sin äldre lydelse.

Denna lag¹⁵ träder i kraft den 1 juli 1991.

De nya bestämmelserna skall tillämpas i ärenden om förvärvstillstånd som inte är slutligt avgjorda den 1 juli 1991. Om de nya föreskrifterna innebär att tillstånd fordras till förvärv av egendom i glesbygd skall dock förvärvet prövas enligt den upphävda 7 § i stället för enligt 4 § första stycket. Även 10 § skall i fråga om sådana förvärv gälla i sin äldre lydelse såvitt avser föreläggande om bosättning. I fråga om förelägganden om bosättning som har meddelats med stöd av äldre lag gäller 10 § i sin gamla lydelse.

Har länsstyrelsen förordnat om auktion enligt 16 § och skulle tillstånd till förvärvet inte längre krävas vid vanligt köp, skall länsstyrelsens beslut inte verkställas.

Denna lag¹⁶ träder i kraft den 31 december 1992.

Denna lag¹⁷ träder i kraft den 1 januari 1995.

Denna lag¹⁸ träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

1. Denna lag¹⁹ träder i kraft den 1 januari 1996.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om fastighetsbildningsmyndigheter som inrättats enligt lagen (1971:133) om kommunal fastighetsbildningsmyndighet och fastighetsregistermyndighet.

Denna lag²⁰ träder i kraft den 1 januari 2000.

Denna lag²¹ träder i kraft den 1 juli 2000.

1. Denna lag²² träder i kraft den 1 juli 2005.

2. Har före ikraftträdandet förvärv anmälts enligt 3 b § eller föreläggande om bosättning meddelats enligt 10 § gäller fortfarande äldre bestämmelser i 10 a och 15 §§.

¹⁴ 1990:1492, 1991:669.

¹⁵ 1991:670.

¹⁶ 1992:1371.

¹⁷ 1994:812.

¹⁸ 1995:45.

¹⁹ 1995:1408.

²⁰ 1999:848.

²¹ 2000:243.

²² 2005:423.

3. 5 § andra och tredje styckena skall tillämpas i sin äldre lydelse i fall då ansökan om förvärvstillstånd gjorts före ikraftträdandet, om förvärvaren inte bedriver industriell verksamhet på orten.

4. I övrigt skall de nya bestämmelserna tillämpas i ärenden om förvärvstillstånd som inte är slutligt avgjorda vid utgången av juni 2005.

På regeringens vägnar

ANN-CHRISTIN NYKVIST

Anders Perklev
(Jordbruksdepartementet)

